

נערה שנתפתתה פרק רביעי כתובות נד.

עין משפט נר מצוה

קבב א ב ג מיי פ"ט מה"ל אישות הל"כ טו"ע"ה ק"י קבב טע"ה:

קבב ד מיי פ"ח שם הלכה א טע"ה סמך לאין פ"א ועשין מ"ט טו"ע"ה שם סמך נ"ג טע"ה:

קבב ה מיי שם טו"ע"ה שם טע"ה מ:

קבב ו ז מיי שם טו"ע"ה שם טע"ה ג:

קבו ח ט מיי פ"ח שם הלכה ד הלכ"ז ד סמך עשין מ"ט טו"ע"ה שם ס"י טע"ה ט"א:

קבו י מיי פ"ג מה"ל ערסין הלכ"ז י"ד סמך עשין קל"ג:

קבב כ ל מיי פ"ח מה"ל זכ"ה הלכה כ"ז סמך עשין טו"ע"ה ח"מ ס"י כ"ג טע"ה ט"ז:

תוספות ר"ד (המשך)

לה כתובתה ופוטרים אותה: חני ר"י בביתו ולא בביתק. פ"י דוקא אם הניח בית גדול שאריו לה ולמה הן יבויים לתת לה מדור ואין יכולים לומר לה לבי לבית אביך ואנו זנין אותך שם. אבל אם הניח מדור צד והדוק אין חייבים לתת לה מדור המתני' חני תרי בביתו כדי לדיקא בביתו ולא בביתק אלא זנין אותה בבית אביה מנסכי ו"א כיון דלא קרינ' ביה בבית לא קרינא ביה גמי ומתני' מנסכי: מר ב"רא אמר אפילו מזוני גמי ל"ל. כ"י כיון בדטל התני' מדור בטל גמי תנאי דמונות דיתבא בביתו אתני בהד"ו וכיון דלא יתבא בביתיה לא מיתונא. ומסיק לתמורה ולית הל' כמר ב"רא דהאי דקתינ בביתו שלא תוכל היא לומר לנו י' מונות בבית בא ו"א ד"ר עמסך דלא יחב' לה א"א וישבת וינונית עמה דברכת הבית כרובי' אבל הטא דאיניהו מעבד מעלין לה מונות בבית אביה: אר"י איש תבעה להנשא ותפיסיה א"ל מונות. פ"י דלא קרינ' בה מינר ארמילותין בביתו הא לא תפיסיה י"ל מונות. פ"י וצ"ע שנתכבה היתה מחמת שלא הי' התובעת הגון לה לא מחמת כבוד בעלה: אר"י לדידי מפרשא לי מנה דמר שמואל אמרה מחמת פי' בעלי י"ל מונות מחמת ב"א שאין מהוגנים פ"י ל"ל אין לה מונות. פ"י משמע דאי הוה מהוגנים הוה מינסבא להו: אר"ח ונתה אין לה מונות אמר ר"י כחלה ופרכסה א"ל מונות. פ"י דגלי דעתא דלא משום כבוד בעלה מעבכא מ"ד ונתה בי' כחלה ופרכסה וי"ד כחלה ופרכסה אבל זינתה י"ל מונות מ"י יצר אנטו ומסיק לתמורה ולית חלה כ"ל שמשתי' אלא כי אי דארי' איש תתבעת כתובתה בב"ד א"ל מונות ולא דנוניא: מכרה כתובה או משכנה או עשאה אפותיקי אין לה מונות. פ"י [אפותיקי] פה תנא ק"י למיקם אמרה לבעית' אל תגבה חובך אלא משדה זו המיוחד לכתובתי הניי אבל תובעת לא. פ"י ומ"ה לא תני תובעת בהדי הנך דברייא הני בב"ד ושלא בב"ד תובעת כתובה בב"ד אין שלא בב"ד לא:

בת אנוסה מהו. תימה לאנוסה גופה תיבעי: **בביתו ולא בביתק.** כשאיזן לזון כי אס זיקמי היא מפסדת לזולתי עלמא יכולין לגרשה ויזני להס צמים טובים היא מרווחת כשאיזי לישנא דביתא שמשמסת ממדור כדך נשתמשה צחי בעלה כדארמין צהנושא (לקמן דף ק"ג). ואין להחליף לה לגרוש ממנו כי שמה אפילו לכוולא נו: ר"י הלכתא בב"ד הני שמעתתא.

[אכילה קאין] צר ממצעיה לישנא דההוא עדיפא דאי ככל הני דוקא וקאי נמי למצעיה לישנא א"כ קשיא דשמואל אדשמואל לרז ענן דלמר לעיל לדידי מפרשא לי מיניה דמר שמואל כו' וכה"ג איכא צפרק טולין (שם דף ק"ג). לית הלכתא ככל הני שמעתתא ללא דוקא: **ושמואל אמר הלכה באנשי ג"פ.** פ"ח וצמקוס שיש מנהג ילכו אחר המנהג וצמקוס שאין מנהג יעשו כשמואל דהלכתא כוונתיה וה"ל דנעי צמקון עד סין נהרעדא לכו משוס דאין הלכה כשמואל אלא משוס דשאר צבל נהוג כרז וה"ל דקסה מהסיהא דאלמנה (לקמן דף ט"ז) אפרש צע"ה: ארבע

בביתו אבל מזוני אית לה מר בר רב אשי אמר אפילו מזוני נמי לית לה ולית הלכתא כמר בר רב אשי אמר רב נחמן אמר שמואל תבעיה להנשא ונתפיסה אין לה מונות הא לא נתפיסה יש לה מונות אמר רב ענן לדידי מפרשא לי מיניה דמר שמואל אמרה מחמת פלוני בעלי יש לה מונות מחמת בני אדם שאינן מהוגנין לה אין לה מונות אמר רב חסדא זינתה אין לה מונות אמר רב יוסף כיחלה ופירכסה אין לה מונות מאן דאמר זינתה כל שבן כיחלה ופירכסה מאן דאמר כיחלה ופירכסה אבל זינתה אית לה מאי טעמא יצר אנוסה ולית הלכתא ככל הני שמעתתא אלא כי היא דאמר רב יהודה אמר שמואל דהתובעת כתובה בבית דין אין לה מונות ולא ותניא **המכרה כתובהה ומשכנה כתובהה** עשתה כתובהה אפותיקי לאחר אין לה מונות הני אין אבל תובעת לא הני בין בבית דין בין שלא בבית דין תובעת בבית דין אין שלא בב"ד לא: וכך היו אנשי ירושלים וכו': אחמר רב אמר הלכה כאנשי יהודה ושמואל אמר הלכה כאנשי ג"ל'י' בכל וכל פרוודה נהוג כרז נהרעדא וכל פרוודה נהוג כשמואל ההיא בת מחווא הדות נסיבא לנהרעדא אתו לקמיה דרב נחמן ישמעיה לקלה דבת מחווא היא אמר רב כלל וכל פרוודה נהוג כשמואל ההיא בת מחווא הדות נסיבא אמר רב להו אי הכי נהרעדא וכל פרוודה נהוג כשמואל ועד היכא נהרעדא עד היכא דסגי קבא נהרעדא איתמר **אלמנה רב אמר** שמין מה שעליה ושמואל אמר אין שמין מה שעליה אמר רב חייה בר אבין וחילופה בלקיט רב כהנא מחני וכן בלקיט ומנה בה סימנא ויתמא וארמולתא שלח פוקא אמר רב נחמן אע"ג דתנן במתניתין כוותיה דשמואל הלכתא כוותיה דרב דתנן אחד המקדש נכסיו ואחד המערך את עצמו אין לו לא בכסות אשתו ולא בכסות בנוי ולא בצבע שצבע לשמן ולא בסנדלים חדשים שלקח לשמן אמר ליה רבא לרב נחמן ובי מאחר דתנן מתניתין כוותיה דשמואל אמאי הלכתא כוותיה דרב אמר ליה **לכאורה כשמואל רהישא כי מעיינת בה הלכתא כוותיה דרב מאי טעמא כי אקני לה אדעתא למיקם קמיה אדעתא למשקל ולמיפק לא אקני לה: כלהא דבי בר אלישיב הוה קא תבעה כתובהה מיתמי הוה קא ממטי להו לבי דינא אמרי זילא לן מילתא דתוילי הכי אולא לבישיתניהו ואיכסתיניהו לכוליה מנא אתו לקמיה דרבינא אמר להו הלכתא כוותיה דרב דאמר אלמנה שמין מה שעליה ההוא דאמר להו נדוניא לברת זל נדוניא א"ר אידי בר אבין פורנא לימיה **ההוא דאמר להו ארבע****

וכך בני ירושלים כותבין איתמר רב אמר הל' כאנשי יהודה ושמואל אמר הל' כאנשי ירושלים בכל וכל פרוודה נהוג כרז נהרעדא וכל פרוודה נהוג כשמואל ועד היכן הוא נהרעדא עד היכא דסגי קבא נהרעדא. פ"י עד מוקש שמודיק ברת קבא נהרעדא וק"ל הל' כשמואל כדנין וכן פסק ג"מ פסק ג"מ א"א: אנס את הנערה ונשאה אח"כ כדכתוב בתובתה מן היורשין שמין לה הבגדים שעליה בפרעון כתובהה דכי אקני לה אדעתא למיקם קמיה אדעתא דמשקל ומיפק לא קני. לא ושמואל אמר אין שמין פי' דמשעה שנשאת לו וזכה במתנה וזהו הלך: אר"חא וחילופה בלקיט. פ"י שכיז שדר בבית כע"ה ועשה לו בדרים לכששלים זמנו ורצה לצאת ותובע שרז פולתו וחילופו דברייא דשמואל אמר שמין מה שמין מה ומעלה אותם לו בשכרו וכו'. אמר אין שמין מה מעבדו רב כהנא מתנא לן בלקיט לרב ולשמואל אין שמין ומנה ביה סימנא ויתמא שלח פוקא וכו'. פ"י הפשוט מעבדו ורצה לומר שמין מה שמין מה ויתמא ש"ס נהוגים ב' מנהג דתמין לצאת בלא מלוכז: אר"י אע"ג דתנן מתני' כוותיה דשמואל הל' כוותיה דרב אמר א' המקדש את נכסיו וה' המקדש

כיון דלית לה כתובה. לאס לית לה מזוני לזת דהא תנאי כתובה הו: **בה ארוסה.** הנה על ארוסתו וילדה לו (וי' ומת ולו צנים יש לה מזונות מנכסיו או לא: **כיון דאיה לה כפוסה.** כגון שכתב לה מן האירוסיין אי נמי רבנן תקון נמי לארוסה: או דלמא כיון דלא תקון רבנן. למכתב עד שעת נשאין

תנאי כתובה נמי ממתי הכי לא חייל: **בה אנוסה.** אנס את הנערה ונשאה אחרי כן כדכתיב' ולו תהיה לאשה וילדה לו זת ומת יש לה מזונות מן האחין או לא: יש לה **כתובה** מנכסיו: **מנה.** אם מת ואע"ג שכתב נתן כסף קנסה לכאיה: **יאל כסף קנסה כפוסתה.** ואין לה כתובה: **מאי.** מזונות הבת שהן תנאי כתובה פקעי צחי או לא מי אמרינן כיון דלית לה כו': או דלמא **כפוסה היינו טעמא.** דלא תקון לה רבנן משום דכל כתובת אשה משום שלא תהא קלה צעירי להויאה תקוה: והא לא **מלי מפיק.** כדכתיב' לא יוכל ללגחה. כתובה דמשום אפותיקי הוא דלא תקון לזיכא לתימש לית לה אכל שאר תנאי כתובה כאלו משום שלא תהא קלה (א) איתקון אית לה: **צניסי ולא צניסי.** אס יש לו צית כופין את היורשין לתת לה מדור לפי כבודה ואין יכולין לומר לה לבי לבית אביך ואנו זנין אותך שם אכל אין לו צית אלא זיקמא צעלמא כר"ף לרז וקטן ולשון זיקמא צי עקתא (שם דף ט"ז): **יולין לומר לבי מאלנו** לית לה צית יתבא צניסי כחז לך ולא צניסי: **אכל מזוני איה לה.** צנית אציה מנכסיו ולא אמרינן כיון דלא קרינ' בה ואת תהא יתבא צניסי לא קרינ' בה ומתנא מנכסיו: ורז יוסף צניסי ימירא דריש דתקון למכתב צניסי תרי זימני ואת תהא יתבא צניסי כל זמן מינר ארמילותין צניסי: **ונתפיסה.** מו לא קרינ' בה מינר אלמנותין]: **הא לא נתפיסה יש לה.** צתמיה: ואפילו אין העכבה מחמת כבוד בעלה אלא שלא היה התובעת הגון לה: **כיהא ופירכסה.** גליא דעתה דלא מחמת כבוד בעלה עשתה לישא: **עשה כתובה אפותיקי.** קרקע מיוחדת לכתובת עשתה אפותיקי לצבל חזו שלה: **הני אין.** לפי שהן גיבוי כתובה אכל תביעה לא: **פרודה.** כרכיס הסמוכים לה: **מחווה.** מפרוודי צבל: **דסגי קבא דנהרעדא.** כל מקום שמודיק תבואה צמדת קב נהרעדא: **שמין מה שעליה.** שגדיה צפרעון כתובה: **צלקיע.** שכיז שגר צנית בעל הצני ולקח לו צעל הצית צגדים כשיואל ממנו שם אותן צגדים ששכרו לשמואל ורז אמר אין שמין: **וכן צלקיע.** לרז שמין ולשמואל אין שמין: **ומנה בה.** רב סימנא צמילתיה: **יתמא וארמולתא שלח פוקא.** הפשט צגדיה ואל: **יתמא.** ושמטעו ע"כ נצבע לשם אשמו כו': לשמן. צגדיה צבלע לשם אשמו ולשם צניו ואע"פ שלא צעשו עדיין. אלמא צגדיה שלה שמואל: **לכאורה כשמואל רהישא.** פמאוס מרנות משמעוה המשהה כשמואל אכל כי מעיינת בה לא מסייעה לשמואל דהא קמיה קיימא ואניה יולאה מציתו ואלדעתא דהכי מקני לה שיהו שלה כל זמן שהיא תחמין: **ההוא דאמר להו.** זולת שכיז מרע: **נדוניא לברת.** קצוצים היו תכשיטי הצנות כך וכך צצושים: **פורנא לימיה.** הריח לימיהם ולא אמרינן ניתב לה דמי הנדוניא כיוס הלוואה: ארבע

תוספות ר"ד

כיון דל"ל לשני כתובה פ"י כדנתיב אלמנה וזיננית (דף ק' ע"ב) השני והאילונית אין לה כתובה א"ל מונות וטעמא מפורש ב"י י"מ משום דאריה מרגלא ליה וקנסה רבנן הלך תנאי כתובה נמי אין לה דבנין נוקבין. א"ר איתא דעבדא איסורא קנסוה רבנן אבל איהו דלא עבדא איסורא לא קנסוה רבנן תיקו: ב"י רבא בת ארוסה. פ"י המורה ארס הבא על ארוסתו והוליד בעם ממנה בת והי' לו צניסי מאשה אחרת ומת הארס י"ל מונות. פ"י מן הארס נכנס הבא או לא כיון דאית לה לארסה כתובה. פ"י היינו מרי"מ מן האירוסיין כדארמין כחלה בשליה הכותב תנאי כתובה נמי כגון מזוני דבני נוקבין אית לה א"ר כיון דלא תקינו רבנן למכתב כתובה עד שעת נשאין ומקמי הכי לא חיילא לית לה נמי תנאי כתובה באירוסיין מאי קמבעי' להו. אי דכתב לה תנאי דבני נוקבין יש לה דלא כתב לה תנאי דבני נוקבין ומנה מאתיים אית לה תנאי דבני נוקבין ל"ל ואמאי קמבעי' להו א"ר הכי סבר א"ר דלא כתב לה כתובה אית לה מנה ומאתים ומ"ה בעי אי אית לה נמי תנאי ב"ב א"ר לא הוי איכא למבעי על ארוסה גואפ"י מתנא לתאר מיתת הבעל מנסכיו או לא וטעם אחד להו. ובפי האומר בקידושין מוכיח בפרושה שיש כתובה לארוסה אע"ג דלא כתב לה תנאי כתיבה ואתו כופין אותו ליתן כתובה ואי בדכתה לה תיפוק ליה דהא כתב וזו תהיה לאשה והולידה לו בת ומת י"ל מונות מן האחין מנכסיו או לא ומת י"ל מונות הנתן שיהו תנאי כתובה מיפק בהכי או לא מי אמרינן כיון דל"ל תובת ת"כ נמי ל"ל א"ר כתובה היינו טעמא דלא תיפוק לה רבנן דכל כתובה אשה הוא משום שלא תהא קלה בעירי להוציאה ו"א לא צני מפיק לה כדכתוב לא ויכל לשלח כל ימיו והשתא כתובה דמשום אפותיקי הוא דלא תקינו רבנן דליבא למימש לה אבל שאר ת"כ דלא משום להוציאה אית לה תיקו: ונתה יתבא בביתו ומיתונא מנכס כל מי מינר ארמילותין וקני מניש וכו' ב"ד. פ"י מינר משך או מינר לשון דירה וכו' היה אנשי ירושלים כותבין כתובין אנשי ג"ל'י' כותבין כאנשי ירושלים וירושלמי וירושלמי היו תובעין עד שירצו היתומים ליתן לה כתובה. לפיכך ארז היורשים נותנים